

STANDARDE MUZEALE

Virgil Ștefan NIȚULESCU

Recenta intrare în vigoare a Legii muzeelor și a colecțiilor publice **constituie**, pentru instituțiile muzeale din România, nu înseamnă doar momentul adoptării unei simple reglementări generale – așa cum a fost, de exemplu, Legea nr. 81/1932 pentru organizarea bibliotecilor și muzeelor publice –, ci chiar ocazia care marchează clar trecerea de la un mod „tradițional” de organizare și funcționare a muzeelor românești, la cel apropiat de standardele europene.

În domeniul organizării muzeelor nu există un *acquis* comunitar, adică, nu există reglementări ale Uniunii Europene care să aibă statut general valabil și care să fie preluate, în mod obligatoriu, în legislațiile țărilor asociate, care urmează să devină membri ai Uniunii. Cu toate acestea, există anumite standarde, care sînt aplicate în aproape toate țările Uniunii. Ele sînt standarde profesionale, care se referă la mai multe aspecte ale vieții muzeale: funcțiile specifice personalului de muzeu, modul de inventariere a bunurilor muzeale, modalități de finanțare, gradul de respectare a normelor de conservare și restaurare etc. Aceste standarde nu se referă, în nici un caz, la ceea ce reprezintă latura strict creativă din domeniul activității muzeistice, adică realizarea expozițiilor, și nici la metodologiile de cercetare științifică – acestea avînd propriile reguli, care nu sînt specifice muzeului.

Care sînt motivele pentru care în țările Uniunii Europene se încearcă impunerea acestor standarde comune, într-o tot mai mare măsură?

Ar trebui spus, mai întîi, că interesul promovării acestor standarde este unul comun, care provine atît dinspre direcția autorităților, cît și dinspre cea a comunităților muzeale. În ultimii ani, tot mai multe structuri strict comerciale s-au intitulat „muzee”, fără să facă parte din ICOM sau din alte asociații profesionale – ceea ce, *de facto*, le exclude din rîndul muzeelor. O parte dintre aceste „muzee” pot apela la fonduri publice, în virtutea denumirii adoptate, sau pot intra în circuitele turismului cultural, fapt care amenință poziția instituțiilor fără scop lucrativ. Este adevărat că, de cîțiva ani, însăși definiția *muzeului*, stabilită de ICOM, se află sub o reală presiune, exercitată din partea unor grupuri profesionale, din care, unele, încearcă să impună chiar acceptarea muzeelor „comerciale”. Deocamdată, acest lucru nu s-a produs, încă, așa încît trebuie să luăm în calcul doar definițiile acceptate pe plan universal, dar trebuie să avem în vedere că o posibilă modificare a definiției, în cadrul Adunării Generale a ICOM de la Seul, din 2004, ar putea avea urmări dramatice, pe întreg globul și, deci, și în România.

Pe de altă parte, muzeele continuă să se afle într-o poziție defensivă, față de alte organizații, în încercările lor de a obține bugete mai mari din partea finanțatorilor. Aceste bugete se judecă în funcție de rezultatele obținute, iar rezultatele au un sens numai dacă pot fi comparate între ele. Finanțatorul este, întotdeauna, interesat să știe dacă expozițiile organizate de muzeul pe care îl susține sînt sau nu de succes, stabilind, mai întîi, ce înseamnă „succes” pentru un asemenea eveniment. Dar, pentru compararea rezultatelor, este nevoie de standarde comune: numărul de vizitatori și calitatea acestora se stabilesc luînd în calcul, de exemplu, toate categoriile de public intrate în muzeu, momentele în care

publicul vizitează muzeul, punctele de interes ale acestuia, sumele de bani cheltuite etc.; ecoul în presă este, de asemenea, stabilit în funcție de anumite reguli și chiar cheltuielile cu realizarea unei expoziții sînt evaluate în funcție de impactul presupus al expoziției, de valoarea patrimoniului expus ș.a.m.d. Atunci cînd standardele sînt comune, comparațiile sînt ușor de făcut, iar competiția în care sînt înscrise muzeele (pentru fonduri, dar și pentru prestigiu) se desfășoară după niște reguli clare, atît în interiorul, cît și în exteriorul comunității muzeale.

Pentru toate acestea, este nevoie ca sistemul acreditării muzeelor, pe care noua reglementare l-a adus, să fie luat în serios, în primul rînd, de către Ministerul Culturii și Cultelor și organismul său consultativ de specialitate, Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor.

Din păcate, acest eveniment – care se poate dovedi crucial pentru dezvoltarea muzeelor românești, în următoarele două decenii – ne găsește într-un moment delicat, pentru muzeografia românească: unul dintre cei mai importanți muzeologi ai secolului trecut, **profesorul Radu Florescu**, ne-a părăsit, lăsînd în urma sa o moștenire greu de egalat. A fost, între altele, și unul dintre puținii specialiști români care au înțeles, cu mult înainte ca această necesitate să fie înscrisă într-o lege, importanța stabilirii unor standarde și norme pentru activitatea muzeală și pentru protejarea patrimoniului cultural, în general. Aducîndu-i, acum, cuvenitul omagiu, îi dedicăm acest volum al *Revistei muzeelor*, amintindu-ne de profundul său optimism și de veșnica sa dorința de a face ca lumea să fie mai bună. Dumnezeu să îl odihnească!

EDITORIAL